

۱- جای خالی را پر کنید:

قواعد مربوط به قضایای شرطی متصل و شرطی منفصل غیرقابل جمع در کذب در به کار گرفته می شود و به کمک آن ها ساخته می شوند.

« پاسخ »

صنایع الکترونیک - مدارهای منطقی الکترونیکی

۲- چرا به منطق جدید، منطق نمادین یا منطق ریاضی می گویند؟

« پاسخ »

به دلیل استفاده از نمادهای ریاضی در قضایای حمله و شرطی

۳- برای یافتن مطالبی که هر دو کلمه موردنظر ما را در اینترنت داشته باشد، از «و» استفاده می شود. بدین منظور در رایانه از علامت های ، ، استفاده می شود.

« پاسخ »

« + , & , And »

۴- جستجو در اینترنت به کمک انجام می شود که «و» - «یا» نمونه ای از آن هستند.

« پاسخ »

عملکردهای منطقی

۵- در هر یک از قضایای زیر، نوع شرطی منفصل را تعیین کنید:

الف) این درس یا فلسفه است یا منطق.

ب) عدد یا زوج است یا فرد.

« پاسخ »

الف) مانع الجمع (یا غیرقابل جمع در صدق) (۰/۲۵) ب) حقیقی (۰/۲۵)

۶- هر یک از موارد سمت راست با کدام مورد از سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافی است.)

الف) میوه یا گلابی یا هلو است.

ب) قضیه یا حمله یا شرطی است.

۱) منفصل حقیقی

۲) منفصل مانع الجمع

۳) منفصل مانع الرفع

« پاسخ »

ب) ۱- منفصل حقیقی (ص ۴۰) (هر مورد ۰/۲۵)

الف) ۲- منفصل مانع الجمع (ص ۴۱)

۷- قضیه «درخت یا کاج است یا چنار» کدام نوع قضیه شرطی منفصل است؟

« پاسخ »

مانعة الجمع (۰/۲۵)

۸- جای خالی را با عبارت مناسب پر کنید.

قضیه‌ای که در آن درست بودن و غلط بودن دو طرف، محال باشد «شرطی منفصل -----» است.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۹- نوع قضیه‌ی شرطی منفصل زیر را تعیین کنید:

میوه یا سیب است یا هندوانه است.

« پاسخ »

مانعة الجمع (۰/۲۵)

۱۰- قضیه‌ی ذیل چه نوع قضیه‌ی منفصلی است؟ (حقیقی، مانعة الجمع، مانعة الرفع)

انسان‌ها یا آفریقایی هستند یا اروپایی.

« پاسخ »

مانعة الجمع (۰/۲۵)

۱۱- قضیه‌ی ذیل چه نوع قضیه‌ی منفصلی است؟ (حقیقی، مانعة الجمع، مانعة الرفع)

قضیه یا شرطی است یا حملی.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۱۲- نوع قضیه‌ی شرطی منفصله‌ی ذیل را مشخص نمایید:

قضیه‌ی محصوره یا کلی است یا جزئی.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۱۳- نوع قضیه‌ی شرطی منفصله‌ی ذیل را مشخص نمایید:
خودکار من یا سبز است یا آبی.

« پاسخ »

مانعة الجمع (۰/۲۵)

۱۴- قضیه‌ی «قاره، یا آسیا است یا آفریقا» یک قضیه‌ی شرطی منفصل است.

« پاسخ »

مانعة الجمع (۰/۲۵)

۱۵- نوع قضیه‌ی شرطی منفصل را مشخص نمایید: این میوه یا زردآلو است یا سیب.

« پاسخ »

مانعه الجمع (۰/۲۵)

۱۶- نوع قضیه‌ی شرطی منفصل را مشخص نمایید: عدد طبیعی یا زوج است یا فرد.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۱۷- نوع قضیه‌ی شرطی منفصل را مشخص نمایید.
انسان یا در دنیا یا در آخرت، سزای اعمال خود را می‌بیند.

« پاسخ »

مانعة الرفع (مانعة الخلو) (۰/۲۵)

۱۸- نوع قضیه‌ی شرطی منفصل را مشخص نمایید.
این کتاب درسی یا منطق است یا فلسفه.

« پاسخ »

مانعة الجمع (۰/۲۵)

۱۹- در قضیه‌ی مقابل «مقدم» را تعیین کنید: «گر صبر کنی، ز غوره حلوا سازی.»

« پاسخ »

صبر کنی (۰/۲۵)

۲۰- قضیه‌ای که در آن، هم درست بودن دو طرف و هم غلط بودن آن‌ها محال باشد، قضیه‌ی شرطی منفصلی است.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۲۱- نوع قضایای شرطی منفصل را مشخص نمایید:
عدد طبیعی یا زوج است یا فرد.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۲۲- نوع قضایای شرطی منفصل را مشخص نمایید:
شکل یا دایره است یا مربع.

« پاسخ »

مانعةالجمع (۰/۲۵)

۲۳- نوع قضایای شرطی منفصل را مشخص نمایید:
تصور یا کلی است یا جزئی.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۲۴- درستی یا نادرستی عبارت زیر را تعیین کنید.
- در قضیه‌ی شرطی، جمله‌ای که حتماً باید در ابتدا بیاید «مقدم» نام دارد.

« پاسخ »

غلط است. (۰/۲۵)

۲۵- نوع قضیه‌ی شرطی زیر را مشخص کنید.
- علی یا رشته ریاضی را انتخاب می‌کند یا رشته تجربی.

« پاسخ »

منفصل مانعةالجمع (۰/۲۵)

۲۶- نوع قضیه‌ی شرطی زیر را مشخص کنید.
هر قضیه یا صادق است یا کاذب.

« پاسخ »

منفصل حقیقی (۰/۲۵)

۲۷- نوع قضیه‌ی شرطی منفصله‌ی «قضیه‌ی محصوره یا موجه است یا سالبه» را مشخص نمایید.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۲۸- نوع قضیه‌ی شرطی منفصله‌ی «پول نقد یا به شکل سکه است یا چک پول» را مشخص نمایید.

« پاسخ »

مانعه الجمع (۰/۲۵)

۲۹- قضیه‌ی ای که هم درست بودن هر دو طرف در آن محال است، قضیه‌ی شرطی منفصل است.

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۳۰- تعیین کنید قضیه‌ی ذیل چه نوع «شرطی منفصلی» می‌باشد؟
یک لباس یا کاملاً سفید است یا کاملاً سیاه.

« پاسخ »

مانعه الجمع (۰/۲۵)

۳۱- تعیین کنید قضیه‌ی ذیل چه نوع «شرطی منفصلی» می‌باشد؟
برهان یا «لمّی» است یا «ائمی».

« پاسخ »

حقیقی (۰/۲۵)

۳۲- در مسئله‌ی احکام قضایا، جمع دو قضیه‌ی محال است، ولی رفع آن دو ممکن می‌باشد.

« پاسخ »

متضاد (۰/۲۵)

۳۳- نوع قضیه‌ی شرطی منفصله زیر را مشخص کنید.
موجود یا مجرد است یا مادی.

« پاسخ »

حقیقه

۳۴- نوع قضیه‌ی شرطی منفصله زیر را مشخص کنید.
شکل یا مثلث است یا دایره.

« پاسخ »

مانعه‌الجمع

۳۵- قضیه‌ی شرطی منفصل مانعه‌الجمع را با ذکر مثال تعریف کنید.

« پاسخ »

قضیه‌ای است که در آن حکم به عناد بین دو امری شده باشد که اجتماع آنها محال است ولی ارتفاع آنها جایز است. یعنی بودن هر دو در آن واحد محال است اما نبودن هر دو مانعی ندارد و این وقتی است که حکم به عناد بین دو ضد شده باشد. مثال: این شخص یا اروپائی است یا آسیائی. باید بدانیم دوزد تنها اجتماعشان محال است و ارتفاعشان جایز است.

۳۶- قضیه منفصله حقیقه را با ذکر مثال تعریف کنید.

« پاسخ »

قضیه‌ای است که در آن حکم به انفصال و عناد بین دو امر شده باشد که هم اجتماع آنها محال باشد و هم ارتفاع آنها (یعنی سبب و نفی هر دو). یعنی در آن حکم به عناد بین دو نقیض شده باشد. مثال ۱: عالم یا قدیم است یا حادث. باید بدانیم، دو نقیض هم اجتماعشان محال است و هم ارتفاعشان.

۳۷- قضیه شرطی متصل را همراه با مثال تعریف کنید.

« پاسخ »

قضیه‌ای است که در آن به پیوستگی و اتصال و ملازمه‌ی دو نسبت حکم شده باشد، یعنی حکم شده باشد که یک هرگاه فلز حرارت ببیند، منبسط می‌شود.
نسبت مستلزم نسبت دیگر است. مثال: $\left. \begin{array}{l} \text{مقدم یا شرط} \\ \text{تالی یا جزای شرط} \end{array} \right\}$

۳۸- برای قضیه زیر یک مثال بیابید.
قضیه‌ی منفصله‌ی مانعة‌الجمع.

« پاسخ »

این مرد یا آسیایی است یا اروپایی

۳۹- برای قضیه زیر یک مثال بیابید.
قضیه‌ی شرطی متصل.

« پاسخ »

اگر باران بیارد هوا لطیف می‌شود.

۴۰- قضیه شرطی زیر منفصله‌ی حقیقه است یا مانعة‌الجمع؟
تعداد دانش‌آموزان این کلاس یا زوج است یا فرد.

« پاسخ »

حقیقه

۴۱- قضیه شرطی زیر منفصله‌ی حقیقه است یا مانعة‌الجمع؟
تصوّر یا جزئی است یا کلی.

« پاسخ »

حقیقه

۴۲- قضیه شرطی زیر منفصله‌ی حقیقه است یا مانعة‌الجمع؟
هر قضیه‌ی حملی یا موجه است یا سالبه.

« پاسخ »

حقیقه

۴۳- قضیه شرطی زیر منفصله‌ی حقیقه است یا مانعة‌الجمع؟
در مسابقه‌ی فردا یا تیم الف برنده می‌شود یا تیم ب.

« پاسخ »

مانعة‌الجمع

۴۴- قضیه شرطی زیر منفصله‌ی حقیقیه است یا مانعة‌الجمع؟
گروه خونی او یا A مثبت است یا O منفی.

« پاسخ »

مانعة‌الجمع

۴۵- قضیه شرطی زیر منفصله‌ی حقیقیه است یا مانعة‌الجمع؟
حروف انگلیسی یا صدا دارند یا بی صدا.

« پاسخ »

حقیقیه

۴۶- قضیه‌ی منفصل حقیقی «این لباس سفید است، یا زود کثیف نمی‌شود» به کدام‌یک از قضایای متصل زیر تبدیل می‌شود؟

- (۱) اگر لباس سفید باشد، زود کثیف نمی‌شود.
(۲) اگر لباس سفید نباشد، زود کثیف می‌شود.
(۳) اگر لباس سفید باشد، زود کثیف می‌شود.
(۴) اگر لباس سیاه نباشد، زود کثیف می‌شود.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. چون قضیه‌ی اصلی در صورت سؤال حقیقی است، پس از کذب طرف اول، صدق طرف دوم و از صدق طرف اول، کذب طرف دیگر نتیجه می‌شود. پس به این دو حالت می‌رسیم:
اگر لباس سفید باشد، زود کثیف می‌شود.
اگر لباس سفید نباشد، زود کثیف نمی‌شود.

۴۷- کدام عبارت جمله‌ی زیر را به‌درستی کامل می‌کند؟

«در قضایای شرطی متصل»

- (۱) قضیه، همواره با لفظ شرطی «اگر» همراه است.
(۲) جمله‌ای که بعد از جمله‌ی اول می‌آید، تالی است.
(۳) به پیوستگی یا عدم پیوستگی دو نسبت حکم می‌شود.
(۴) اگر «یا» حذف شود، دو قضیه‌ی حملی باقی می‌ماند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قضیه‌ی شرطی متصل همواره با لفظ شرطی اگر همراه نیست و ممکن است گاهی در قضیه‌ی شرطی متصل اول تالی ذکر شود بعد مقدم. در قضیه‌ی شرطی منفصل اگر «یا» حذف شود، دو قضیه‌ی حملی باقی می‌ماند.

- ۴۸- کدام عبارت درباره‌ی تمامی قیاس‌های استثنائی انفصالی درست است؟
- (۱) نتیجه‌ی آن حتماً یک قضیه‌ی شرطی است.
 - (۲) اجزای نتیجه در مقدمات آن پخش شده است.
 - (۳) با اثبات یک طرف می‌توان نفی طرف دیگر را نتیجه گرفت.
 - (۴) مقدمه‌ی نخست آن می‌تواند یکی از اقسام شرطی منفصل باشد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مقدمه‌ی نخست یک قیاس استثنائی انفصالی می‌تواند حقیقه یا مانعة الجمع و یا مانعة الرفع باشد. نتیجه‌ی یک قیاس استثنائی انفصالی قضیه‌ای حملی است. در صورتی که مقدمه‌ی اول قیاس استثنائی انفصالی حقیقه یا مانعة الجمع باشد می‌توان از اثبات یک طرف، نفی طرف دیگر را نتیجه گرفت.

- ۴۹- استدلال «اگر حمید در کنکور قبول نشود به سربازی می‌رود، او در کنکور قبول نشده است پس به سربازی می‌رود» قیاس استثنائی اتصالی و نتیجه‌ی آن است.

(۱) رفع مقدم - معتبر (۲) وضع مقدم - معتبر (۳) رفع مقدم - نامعتبر (۴) وضع مقدم - نامعتبر

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قیاس استثنائی وضع مقدم و نتیجه‌ی آن معتبر است.

- ۵۰- در کدام یک، قضایای منفصله، به ترتیب حقیقی و مانعة الجمع هستند؟
- (۱) علم یا تصور است یا تصدیق - هر قضیه‌ای یا موجه است یا سالبه
 - (۲) هر انسانی یا دیپلمه است یا دیپلمه نیست - هر انسانی یا دانش‌آموز است یا دانشجو
 - (۳) او یا متولد مهرماه است یا آبان ماه - او یا ایرانی است یا غیرایرانی
 - (۴) اتومبیل بنزین سوز یا بنزین دارد یا حرکت نمی‌کند - اتومبیل یا بنزین دارد یا بنزین ندارد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قضیه‌ی «هر انسانی یا دیپلمه است یا دیپلمه نیست» جمع و رفع دو طرف محال است. در قضیه‌ی «هر انسانی یا دانش‌آموز است یا دانشجو» جمع آن‌ها محال است ولی رفع جایز است. «اتومبیل بنزین سوز یا بنزین دارد یا حرکت نمی‌کند» مانعة الرفع است. «او یا متولد مهرماه است یا آبان ماه» مانعة الجمع است.

۵۱- کدام عبارت درباره‌ی قیاس استثنایی نادرست است؟

- (۱) یکی از مقدمات آن باید شرطی باشد.
- (۲) نمی‌تواند از دو قضیه‌ی شرطی تشکیل شود.
- (۳) گاهی عین یکی از مقدمات و نقیض مقدمه‌ی دیگر را نتیجه می‌دهد.
- (۴) در مجموع چهار حالت دارد و نتیجه‌گیری هر حالت قواعد خاصی دارد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هر قیاس استثنایی فقط می‌تواند یا عین یکی از مقدمات را نتیجه دهد و یا نقیض مقدمه‌ی دیگر را.

۵۲- کدام قضیه، منفصل غیرقابل جمع در کذب است؟

- (۱) عالم طبیعت یا از یک ماده‌ی اولیه پدیده آمده یا از هیچ ماده‌ای ایجاد نشده است.
- (۲) کسی جز مریم و نسرین از موضوع خبر نداشت؛ پس یا مریم آن‌را گفته است یا نسرین.
- (۳) ضرب‌المثلی می‌گوید یا مکن با پیل‌بانان دوستی یا بنا کن خانه‌ای در خورد پیل.
- (۴) هر دانش‌آموز دبیرستانی یا باید رشته‌ی انسانی را انتخاب کند یا رشته‌ی ریاضی را.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وقتی می‌گوییم کسی جز مریم و نسرین از موضوع خبر نداشته‌اند، به این معنی است که حتماً یکی از آن‌ها باید موضوع را گفته باشد و جمع هر دو جزء در کذب امکان‌پذیر نیست؛ یعنی غیرممکن است که نه مریم گفته باشد و نه نسرین. گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ منفصل حقیقی، قضیه‌ی حملی و منفصل غیرقابل جمع در صدق هستند.

۵۳- اگر با وجود این‌که می‌دانیم در دماسنج‌ها از جیوه استفاده می‌شود و جیوه یک فلز است، اصرار داشته باشیم که همه‌ی

فلزات در حالت معمولی جامدند، دچار چه مغالطه‌ای شده‌ایم؟

- (۱) تعمیم شتابزده
- (۲) تمثیل اشتباه
- (۳) مصادره به مطلوب
- (۴) استثنای قابل چشم‌پوشی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تاکنون، یک فلز شناخته شده که در حالت معمولی مایع است نه جامد و آن جیوه است. اکنون اگر با وجود علم به این مطلب، اصرار کنیم که همه‌ی فلزات جامدند، دچار یک مغالطه شده‌ایم؛ زیرا حتی یک مورد (یا استثناء) هم می‌تواند یک قضیه‌ی کلی را نقض کند و از حالت کلیت خارج سازد.

۵۴- کدام قضیه، منفصله مانعةالرفع است؟

- (۱) این فرد یا مؤمن است یا منافق.
- (۲) گروه خونی این فرد یا مثبت است یا منفی
- (۳) هر انسانی یا اروپایی است یا آسیایی.
- (۴) این اتومبیل گازسوز یا گازوئیل دارد یا حرکت نمی‌کند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اتومبیل گازسوز نمی‌تواند گازوئیل نداشته باشد و حرکت کند یعنی رفع دو طرف محال است ولی جمع دو طرف «یعنی این که گازوئیل داشته باشد ولی حرکت نکند» جایز است. گزینه ۱ و ۳ مانعةالجمع و گزینه ۲ حقیقی است.

۵۵- در کدام استدلال، از احتمالات موجود، بهترین تبیین استنتاج شده است؟

- (۱) اگر کسی در خانه بود، احتمالاً در را باز می‌کرد، اما کسی در را باز نکرد پس حتماً کسی در خانه نیست.
- (۲) اکثر افراد سالخورده که عمل جراحی می‌کنند از عوارض جراحی رنج می‌برند، پس احتمالاً این فرد سالخورده نیز از عوارض عمل جراحی رنج خواهد برد.
- (۳) مسافری بدون ساک و چمدان در کنار خیابان برای رفتن به فرودگاه مهرآباد به دنبال تاکسی می‌گردد، پس احتمالاً به استقبال کسی در فرودگاه می‌رود.
- (۴) تاریخ مانند گیاهی است که می‌روید و رشد می‌کند و پس از مدتی تبدیل به درخت تنومندی می‌شود و میوه می‌دهد ولی احتمالاً پس از مدتی، دوران فرسودگی او فرا می‌رسد و خشک می‌شود.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه ۱ قیاس استثنایی، گزینه ۲ استقرا و گزینه ۴ تمثیل است.